

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, הַקָּטָן שֶׁבְּתַלְמִידֵי הַלֵּל הַזֶּקֶן, הָיָה
נָשִׂיא הַסְּנֶהֶדְרִין. מִיָּמָיו לֹא שׁוֹחֵחַ "סֵתֶם" שִׁיחָה; כָּל

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל – הַתַּנָּאִים

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי

!לֹא הָלַךְ בְּלִי תוֹרָה וּתְפִלִּין

דְּבֹורוּ הָיָה
רַק קֹדֶשׁ.

הוּא לֹא הָיָה
הוֹלֵךְ שְׁלוֹשָׁה
צַעְדִּים בְּלִי
תוֹרָה
וּתְפִלִּין.

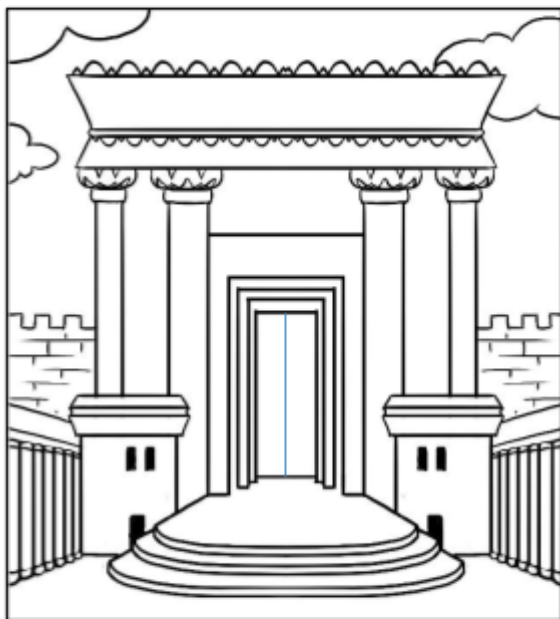
תַּמִּיד הָיָה
נִכְנֵס רֵאשׁוֹן
לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ
וְיוֹצֵא אַחֲרוֹן,
וְלֹא הָיָה יָשׁוּן
בְּתוֹכוֹ כָּלֵל.

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הָיָה עֹמֵל בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה תָּמִיד!

חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִתְקָרֵב...

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל – הַתַּנָּאִים

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי

יְדֻלְתוֹת הַהֵיכָל נִפְתָּחוֹת!

אַרְבָּעִים שָׁנָה
לִפְנֵי שְׁנֵי חָרֵב
הַמִּקְדָּשׁ כָּבֵד
הָיוּ סִימָנִים
לָכֵן:

בְּיוֹם
הַכַּפּוֹרִים לֹא
הִלְבִּין הַצֹּמֵר
הָאָדָם לְסִמֵּן
שֶׁה' סָלַח
לָנוּ.

הֵנָּה הַמַּעֲרָבִי
בְּמִנּוּרָה לֹא
הָיָה דוֹלֵק
הַרְבֵּה.

דלתות ההיכל היו נפתחות מעצמן, עד שרבן יוחנן גער בו: "היכל, היכל! למה אתה מפחיד את עצמך? יודע אני שאתה עתיד להחרב"...

שנאת

חנם!

בית המקדש
עמד להחרב,
כי אנשים
בעם ישראל
שנאו זה את
זה...

חז"ל מספרים
לנו על מריבה
נוראה
שהחלה
מטעות בשם
– שהזמן בר
קמצא במקום
קמצא...

גדולי ישראל – התנאים

רבן יוחנן בן זכאי

...בגלל שנאת חנם

עוד אמרו, שבעת המצור על ירושלים היו שלושה עשרים גדולים שהסכימו לפרנס את כל העיר. היו להם מחסנים שיכלו להספיק למשך 21 שנים! אבל היו שם גם בריונים, שלא הסכימו להשלים עם הרומאים כרצון חכמים ורצו דוקא להלחם. הם שרפו את המחסנים, כדי לגרם למלחמה. כך החל רעב נורא.

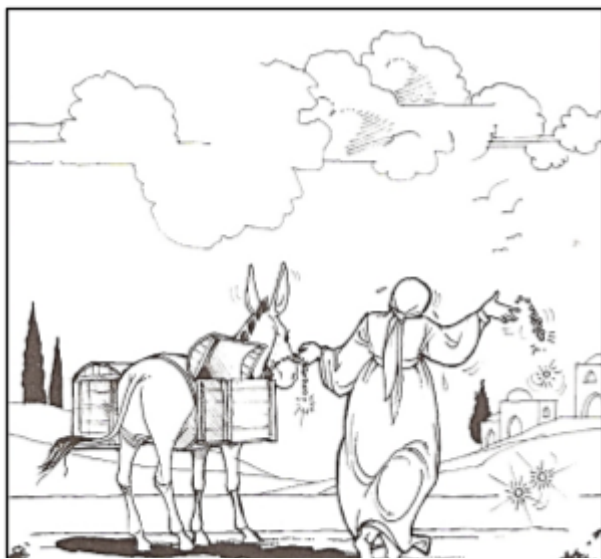
הרעב בירושלים

הרעב בירושלים היה כבד מאוד. אפילו לאשה העשירה ביותר בירושלים, מרתא בת ביתוס, לא הייתה ברירה אלא לצאת לחפש לעצמה אכל. היא הצליחה למצא רק

תאנה
יבשה
שרבי צדוק
מצץ וזרק
פעם
כאשר סיים
את
תעניתו.
היא נסתה
לאכל את

גדולי ישראל – המנאים

רבן יוחנן בן זכאי

הַתְּאֵנָה, אֶךְ מֵרַב גָּעַל – מֵתָהּ. לִפְנֵי מוֹתָהּ פָּזְרָה אֶת
רְכוּשָׁהּ בְּרַחוּבוֹת, כִּי אָמְרָה: בְּשָׂבִיל מָה לִּי כָּל זֶה? ...

פַּעַם הָיָה רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי רוֹכֵב עַל גִּבֵּי הַחֲמֹר, וְהָיוּ
תַּלְמִידִים הוֹלְכִים אַחֲרָיו. בַּדֶּרֶךְ רָאוּ אִשָּׁה אַחַת מְלַקְטָת
גִּרְגְּרֵי שְׁעוּרִים מִתַּחַת לִרְגְלֵי הַבְּהֵמוֹת שֶׁל הָעֲרָבִים.

כְּשֶׁרָאָתָה הָאִשָּׁה אֶת רַבֵּן יוֹחָנָן, אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, פְּרִינִס
אוֹתִי!

אָמַר לָהּ: מִי אַתָּה?

אָמְרָה לוֹ: אֲנִי בֵּיתוֹ שֶׁל נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרְיוֹן. אַתָּה לֹא זוֹכֵר
שְׁחַתְמָתָ עַל הַכְּתָבָה שְׁלִי? ...

אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לְתַלְמִידָיו: אָכֵן, אֲנִי חֲתַמְתִּי עַל
כְּתָבְתָּהּ, וְהָיָה כְּתוּב בָּהּ אֶלֶף אֶלְפִים [מִלִּיוֹן!] דִּינָרֵי
זָהָב. ...

בְּפַעַם אַחֶרֶת הָלַךְ רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּרַחוּבוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
וְרָאָה אֲנָשִׁים מִבְּשָׂלִים תֵּבֶן בְּסִיר מַיִם וְשׁוֹתִים כְּמוֹ מֶרֶק.

אָמַר: אֵיךְ אֲנָשִׁים שְׂאוֹכְלִים מֵאֲכָלִים כָּאלֶּה וְיֻכְּלוּ לְהִלָּחֵם
בְּרוֹמָאִים? אֵין בִּרְרָה. אֲנִי צָרִיךְ לְצֹאת מִן הָעִיר, וְלוֹמַר
לְרוֹמָאִים שְׂאֲנַחֲנוּ נִכְנָעִים.

רַבֵּן יוֹחָנָן יוֹצֵא מִירוּשָׁלַיִם אֶל הַקִּיסָר

בְּאוֹתָם יָמִים הַבְּרִיּוֹנִים לֹא נָתַנוּ לָצֵאת מִירוּשָׁלַיִם, כְּדִי שְׂאֵף אֶחָד לֹא יִכְנַע. רַבֵּן יוֹחָנָן שָׁאֵל בְּסֵתֶר אֶת רֹאשׁ הַבְּרִיּוֹנִים, אָבָא סִיקְרָא, שֶׁהִיא אַחִינוּ [וְחָשַׁב כְּמוֹהוּ שְׁצָרִיךְ לְהַכְנִיעַ], אִיךָ יוֹכֵל לָצֵאת מִהָעִיר, כְּדִי לְהַצִּיל מָה שְׁעוֹד אֶפְשָׁר.

נָתַן לוֹ אָבָא סִיקְרָא עֲצָה, וְרַבֵּן יוֹחָנָן עָשָׂה כַּדְּבָרִיו.

פָּרְסְמוּ שֶׁרַבֵּן יוֹחָנָן חוֹלָה, וְלֵאחֶר מָכַן שְׁמֵת. תִּלְמִידֵיו

נִשְׂאוּ אֶת

אֶרְוֹנוֹ,

וְאִשְׁרוּ לָהֶם

לָצֵאת מִן

הָעִיר כְּדִי

לְקַבְּרוֹ.

מִיד

כְּשִׁיכוֹל, בָּא

רַבֵּן יוֹחָנָן

וְעָמַד לְפָנֵי

הַקִּיסָר

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל – הַתְּנָאִים

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי

ג. ז. ז. ז.

אֶסְפִּינוֹס, וְאָמַר לוֹ: שְׁלוֹם עָלֶיךָ, הַמֶּלֶךְ!

כַּעַס עָלָיו אֶסְפִּינוֹס: אֵינֶנִּי מֶלֶךְ, וְאַתָּה חַיֵּב לָמוּת –
שִׁקְרָאתָ לִי מֶלֶךְ!

אָמַר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן: אַתָּה כֵּן מֶלֶךְ, שֶׁהֲרִי כָּתוּב "וְהִלְבֵּנוּן
בְּאֵדִיר יָפוֹל" – בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִחָרַב בְּיַד מֶלֶךְ.

בְּעוֹד הֵם מְדַבְּרִים, בָּא שְׁלִיחַ מֵרוּמֵי וְהוֹדִיעַ: הַמֶּלֶךְ מֵת,
וְאַתָּה הַמֶּלֶךְ הִחְדָּשׁ!

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אֶסְפִּינוֹס סִיִּים לִנְעַל נָעַל אַחַת, וְלֹא
הִצְלִיחַ לִנְעַל אֶת הַשְּׂנֵי, וְשׁוּב גַּם לֹא הִצְלִיחַ לַחֲלֹץ אֶת
הָרִאשׁוֹנָה.

הַסִּבִּיר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן, שֶׁעֲצוּמוֹתָיו הִתְרַחֲבוּ בְּשָׁל הַבְּשׂוּרָה
הַטּוֹבָה שֶׁשָּׁמַע, וְלָכֵן מִתְקַשָּׁה לִנְעַל וּמִתְקַשָּׁה לַחֲלֹץ.
הוּא הִצִּיעַ פְּתָרוֹן: תִּרְאֶה אָדָם שֶׁאַתָּה שׁוֹנֵא, וְעֲצוּמוֹתֶיךָ
יִתְכַּוְּצוּ בַּחֲזָרָה! וְכֵן הָיָה.

מִרְבִּי הֵנָּאת הַמֶּלֶךְ מִחֲכַמֶּת רֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, רָצָה לָתֵת
לוֹ מָה שְׂבִיבֵקֶשׁ. בִּקֵּשׁ רֶבֶן יוֹחָנָן שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים: אֶל
תַּחֲרִיב אֶת יְבֹנָה וְאֶל תַּהַרְגֵּךְ אֶת חֲכָמֶיהָ, הַשָּׂאֵר בְּחַיִּים
אֶת מִשְׁפַּחַת הַנְּשִׂאִים שֶׁל רֶבֶן גְּמְלִיאֵל, וְתֵן לִי רוֹפְאִים

שִׁירָפָאוּ אֶת רַבִּי צְדוֹק. הַסִּכִּים הַמְּלָךְ, נָתַן לוֹ בִּקְשׁוֹתָיו,
וְהֵלֵךְ לְרוֹמִי.

טִיטוֹס בָּנוּ הֶחְלִיפוּ בִירוּשָׁלַיִם. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז פָּרֵץ
אֶת חוֹמוֹת הָעִיר, וּבִתְשָׁעָה בָּאָב הִחְרִיב אֶת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ. רַבִּן יוֹחָנָן קָרַע בְּגָדוֹ לֵאמֹת אֲבֵל וְצֹעַר.

לְאַחֵר הִחְרַבְּנוּ תִּיקָן רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי תִּשְׁעַת תִּקְנוֹת, רַבִּן
זִכְרִי לַמִּקְדָּשׁ: נְטִילַת אַרְבַּעַת הַמִּינִים בְּסִכּוֹת שִׁבְעָה
יָמִים כְּמוֹ שֶׁהָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, עֲלִית הַכֹּהֲנִים לְדוֹכֵן לִלְא
נְעִלִים, טַמְאָה עַל הַיָּדִים [לְטַמֵּא אֶת כֶּתֶב־הַקֹּדֶשׁ], וְעוֹד.

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל – הַתּוֹנִאִים

רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי

